

Прочети внимателно текста.

Вечерята привършиха тихо и бързо, дигнаха трапезата и сега цялата Стоянова челяд очакваше нещо - дошъл бе такъв необикновен гост и така ли ще си отиде, така ли ще свърши всичко? Те чакаха рилският монах да каже нещо, което ще се запомни завинаги, да направи нещо, което никой не може да направи. А монахът знаеше какво очакваха тия люде от него, защото му се струваше, че ги позна, че погледът му проникваше в душите им, дето дремеха дълбоко още непробудени, незначителни сили. Лазар, по-малкият Стоянов син, не сваляше поглед от монаха и всяка дума на рилеца падаше като огнена капка направо в сърцето му. Пламенните слова на монаха бързо завладяха ума и цялата му душа на момчето.

- Всяко знание е богатство, но когато е знание лъжливо, то е отрова за душата. Фанариотските книги и учители ти внушават, че няма по-велики от тях, но забулват в лъжа и забравя величието на собствения твой народ, за да ни смесят със своето стадо и то ще стане по-многобройно с нас. Отвори очите си, дете, пази се от чужди заблуди, познай себе си и своя народ. Орелът лети към небето със свободни крила, а нашите крила са сковани и трябва да пречистим сърцата си от вража, гибелна отрова.

Султана седеше встрани с подвити нозе, загледана пред себе си. Що говори тоя калугер - мислеше си тя, - влязъл така внезапно в дома ми?

- Човек не бива и не може да живее само за себе си - чу тя наново гласа на монаха и го погледна. Очите му горяха със силен блясък, той продължи: - Имаме свой дом и своя челяд, но имаме и свой народ и колкото сме слаби сами, толкова сме силни всички заедно, братя по кръв и по вяра. ...

Не можа да заспи Лазар тази вечер. Тежки железни чукове блъскаха и кънтяха в гърдите му, ковяха горещи, разжарена мед: "Ние сме многоброен народ! Залив от безбрежно славянско море! Но сме прости и невежи, и роби, та дори и словото божие ни е тъмно, защото го чуваме на чужд нам език! Ти си вкусил от чуждата отрова! Фанариотите ни заблуждават! Отвори очите си!..." Дълго седя Лазар Стоянов в леглото с напрегнат до болка поглед в тъмнината. И кой знай по кое време беше през нощта, той задърпа брата си, който спеше до него:

- И аз ще стана калугер! Ще ида в Рила-манастир. ...

Кочо веднага се събуди: "Още ли не спиш?... Утре работа ни чака."

Утихна докъм на майстор Стоян Глаушев, ала досегашният покой в тоя дом беше нарушен и започваше в него нов живот.

(По Димитър Талев)

№	Тестови задачи	Точки	Точки
1.	<p>Отговори с ДА или НЕ на следните твърдения, като заградиш в кръгче вярното.</p> <p>Монахът каза, че има свой дом и деца. ДА/НЕ</p> <p>Султана с възторг посреща речите на рилския монах. ДА/НЕ</p> <p>По-малкият син на Стоян и Султана иска да стане калугер. ДА/НЕ</p> <p>Монахът говори за опасността българите да се асимилират. ДА/НЕ</p> <p>Лазар заспа много късно през нощта. ДА/НЕ</p>	L012345	L012345
2.	<p>Открий в текста и запиши 5 израза (изречения), с които авторът описва или характеризира как рилският монах впечатли Лазар.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L012345	L012345
3.	<p>Открий в текста четири израза, в които има думи, употребени в преносно значение и ги запиши.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L01234	L01234
4.	<p>Открий в текста и запиши контекстуалните синоними на следните думи.</p> <p>Монах _____</p> <p>Многочислен _____</p> <p>Спяха _____</p> <p>Лъжа _____</p>	L01234	L01234
5.	<p>Тълкувай значението на следните изрази в изреченията от текста.</p> <p>Не сваляше поглед.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Думите завладяха ума и цялата му душа на момчето.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>Братя по кръв и по вяра.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>_____</p>	L0123 L0123	L0123 L0123

15.	<p>Прочети изречението и запиши верните твърдения от дадените в скобите:</p> <p>Те чакаха рилският монах да каже нещо, което ще се запомни завинаги и да направи нещо, което никой не може да направи. Това изречение е _____ (сложно съчинено, сложно съставно, сложно смесено) и се състои от _____ (две, три, четири, пет, шест) прости изречения.</p>	L01 L01	L01 L01
16.	<p>Обясни пунктуацията, като заградиш съответната буква с верен отговор: Лазар, по-малкият Стоянов син, не сваляше поглед от монаха.</p> <p>1. 2 запетаи отделят еднородните части в просто изречение; 2. 2 запетаи отделят обособената част в просто изречение; 3. 1 запетая отделя еднородните части, а 1 запетая отделя частите на сложното изречение; 4. 2 запетаи отделят вметната дума в просто изречение.</p>	L02	L02
17.	<p>Съедини със стрелки героя и съответната творба.</p> <p>Рада „Кошута” Екатерина „Изворът на Белоногата“ Гергана „По жицата” Стефан „Железният светилник” Гунчо „Шибил”</p>	L012345	L012345
18.	<p>Запиши имената на 3 героини от българската литература, които представят идеала на българката, като посочиш заглавието на творбата и нейния автор.</p> <p>1. _____ _____ _____ _____ 2. _____ _____ _____ _____ 3. _____ _____ _____ _____</p>	L0123 L0123 L0123	L0123 L0123 L0123
19.	<p>Назови четири имена на български будители, които са били свещенослужители.</p> <p>_____ _____ _____ _____</p>	L01234	L01234

